

Henning Pold

Det store K

Kim Larsen – en musikalsk rejse gennem tre årtier

muusmann
FORLAG

Henning Pold

Det store K

Kim Larsen – en musikalsk rejse gennem tre årtier

muusmann
FORLAG

*Denne bog er tilegnet dem,
som rejste i forvejen.*

Prolog	6
Begyndelsen	8
Midt om natten	24
Cirkus Himmelblå	52
Sangeren Kim	60
Forklædt som voksen	70
Ny guitarist	82
Yummi Yummi	90
Tarzan Mama Mia	112
Kielgasten	114
Wisdom is sexy	126
Bell'Star	134
Epilog	140
Album	142
Bands	146
Om forfatteren	148
En stor tak til	150
Kreditering	151

INDHOLD

Jeg havde været ude at spille den lørdag aften, og først ud på de små timer kom jeg hjem i seng. Jeg sover derfor tungt næste morgen, da Sylvester ringer til mig ved 9-tiden. Flere gange prøver han at komme igennem, jeg hører det halvt, men sover videre. Først lidt over 10 vågner jeg ved, at telefonen ringer endnu en gang. Det er Peter Ingemann.

“Kim døde i morges.”

En meget trist besked at modtage i søvndrukken tilstand den 30. september 2018. Så sent som aftenen før havde jeg optrådt med nogle af de sange, som han og jeg havde spillet og skrevet sammen.

havde været med til at definere den samtid, han var en del af, at beskrive fællesskaber menneske og menneske imellem, var pludselig fortid.

På trods af de tusindevis af timer han og jeg havde tilbragt sammen, blev det aldrig tydeligt, hvor i spektret af den kristne tro Kim befandt sig. Store åndelige spørgsmål havde han en forbløffende evne til at holde for sig selv.

Med store forbilleder som Georg Brandes og Viggo Hørup var det til gengæld ikke svært at tolke på Kims politisk/sociale observans. Han var glødende humanist. At vi mennesker skal opføre os ordentligt, stod højt på hans ønskeseddel.

“Jeg kan ikke forstå, hvad en regering skal gøre godt for, hvis det ikke er for at hjælpe de svage. De stærke skal sgu nok klare sig.”

Han følte et skæbnefællesskab med de gamle samfundsrevsere Broby Johansen og Hans Scherfig, der om nogen kunne få den herskende klasse op i det røde felt, men kommunist var Kim ikke. Ej heller socialist.

Kim var samfundsborger, et menneske, der interesserede sig for “et jævnt og muntært, virksomt liv på jord”. Et generøst menneske med en stærk integri-

tet. En stor begavelse. Et sådant menneske var Kim.

Med Kims død stod jeg uundgåeligt i et dilemma. Skulle jeg i stilhed være en af de personer, der engang havde haft et vist forhold til ham, eller skulle jeg ved pennens brug beskrive min personlige sorg over et menneske, som på flere måder havde haft en så afgørende betydning for mit liv?

Jeg startede mit samarbejde med Kim Larsen som 26-årig, og næste gang jeg løftede blikket, var jeg næsten 45 år. Den observation er i sig selv mærkværdig! Det nemmeste ville være at beskrive dagene – månederne – årene – ja, tiårene for vores samarbejde som noget, der bare skete, men så simpelt er det ikke.

Kim og jeg havde sammen med andre gode folk en fantastisk tur i luftgyngerne. Der var svære beslutninger, personlige afsavn, og så var der den utrolige energi, som gennemsyrede hele processen. Fra de første musikalske grundtrin i 1978 til de store år i 1980'erne og godt ind i 90'erne var det aldrig et spørgsmål om, hvor vi skulle hen, hvad vi skulle opnå – kun et spørgsmål, om det vi kunne, kunne gøres endnu bedre!

Kære læser. Dette er historien om Kim Larsen, eller som jeg kaldte ham, “Det store K”. Det er også i høj grad historien om musikken og de musikere, der sammen med Kim gennem tre årtier, fra marts 1978 til februar 1995, skabte danmarkshistoriens mest solgte album. Orkesterkonstellationer, der i årevis skabte uforglemmelige stunder, fra de mindste til de største scener. Væsentlige begivenheder, der skulle blive til de store år.

Henning Pold

København, september 2019

Kim med sin Gibson-guitar ved en fotosession i 1988. Foto: Robin Skjoldborg

PROLOG

Kim Larsen var død.

Hvor meget vi end forbereder os, er vi som individer aldrig klar, når virkeligheden banker på. Med Kims alt for tidlige død blev her med ét meget stille. Han, som i så mange sammenhænge

I marts 1978 mødtes Kim Larsen, Ole Frø og Thomas Grue med flere af medlemmerne fra rock/funk-gruppen Skunk Funk. Fra først i 70'erne, hvor jeg spillede i rockbandet Barbarella, og Kim Larsen var sanger i orkesteret Gasolin, havde vi sporadisk kontakt med hinanden. Begge orkestre var tilknyttet manager Bjarne Kamby i Wildersgade i en kortere periode, og det var også som oftest i nattemiljøet på Christianshavn, vi stødte på hinanden.

Kim Larsen havde 12-14 melodier og sange på vrøvleengelsk, som vi skulle prøve at følge på vej. Trods den succes han havde oplevet som medlem af orkesteret Gasolin og som solist, var han et ydmygt og søgende menneske, et dannet menneske, og vi havde gensidig respekt for hinanden.

BEGYNNELSEN

Brødrene Klaus og Jesper Agerschou, medstiftere af Skunk Funk, var fra barndommen blevet undervist i henholdsvis klassisk klaver og piccolo/tværfløjte.

Jeg selv var i gang med en uddannelse på Det Kgl. Danske Musik-konservatorium med kontrabas som hovedinstrument. Vi havde således en vis teoretisk baggrund i Skunk Funk og kunne som regel beskrive og udføre en musisk opgave, hvor Kims indgang til musikken var mere intuitiv.

Kims sangskrivning var i foråret 1978 nærmest skitser og simple sange, hvilket var en stor omvæltning fra den progressive musik, som Skunk Funk spillede. Men jeg husker den utrolige disciplin og energi, han var i besiddelse af, når der skulle øves. I den del af musikmiljøet, hvor vi befandt os, var det at mødes i overrummet en naturlig del af hverdagen. Koncentration, fokus og gentagende repetitioner var måden at opnå resultater på. Mødet med Kim blev begyndelsen på et mangeårigt samarbejde. Jeg måtte igen og igen forbløffes over den naturlighed, hvormed han med meget få virkemidler, men til gengæld en kæmpe arbejdsindsats, fik skabt så store resultater.

En nybegynder, på eksempelvis guitar, kan efter kort tid spille flere af Kims kompositioner, og når mennesker mødes i festligt lag, er der ingen grænser for, hvor

stort et repertoire af Kims sange, der kan synges med på. Der findes næppe en mere populær og sangbar kunstner.

Størstedelen af Kims sange er baseret på dur- og mol-treklange. Jeg vil vove den påstand, at det er hemmeligheden bag det "uskyldsure" udtryk, som var hans helt eget. Han kunne søge i timer, dage, til guitaren underbyggede den melodistemme, det handlede om.

Kim kunne udmærket sine Tony Vejslev og Kjeld Ingris, og han var velbevandret ud i Højskolesangbogen. Han havde været forbi Woody Guthrie, Pete Seeger, Phil Ochs, Bob Dylan og tag ikke fejl, Kim var en eminent rytmeguitarist! Nuvel, sus4-klangen kom relativt ofte forbi, og både den store sekst og den lille septim viste sig til tider i akkordfølgen, men når melodistemmen kom på, blev billedet fuldendt. Se, deri lå det geniale. Han formåede gang på gang at frigøre sin stemme fra sin helt egen definition af guitarakkompagnementet. At lade melodistemmen fuldende klangen! I det spændingsfelt var der uanede muligheder og plads til at arrangere musikken. At lægge til, frem for at trække fra!

Starfuckersholdet april 1978. Bagerst Lei Aloha Moe, Lupe Moe, Ole Madsen og Henning Pold. Forrest Jesper Agerschou, Kim, Ole "Frø", Klaus Agerschou og Thomas Grue. Foto: Jette Jørgensen

Tillad mig at give et eksempel: "Jeg ved en lærkerede" af Carl Nielsen/Harald Bergstedt. Sangen som næsten alle kender. Denne sang kan instrumenteres/becifres som et andet stykke avantgardemusik eller som en sød lille etude. Der er adskillige udgaver i musiklitteraturen af "Jeg ved en lærkerede", og nu tager vi en af dem:

C D-mol G C FD-mol C G
Jeg ved en lærke re-de, jeg siger ikke mer',

C G7 A-mol D-mol C G7 C
den findes på en he - de, et sted som ingen ser.

Hør så Kims "naivistiske" tilgang til sangen:

C G CA-mol F C G-sus4
Jeg ved en lærke re-de, jeg siger ikke mer',

C G A-mol F C G C
den findes på en he - de, et sted som ingen ser.

Bemærk første takt, hvor han synger den lille septim (7'eren), tonen F på G-dur-akkorden, så det bliver til en G7, hvor eksemplet ovenover uddyber akkordfølgen ved at spille en D-mol på tonen F (lille tertz). Er det tonalt kedeligt, at Kim synger 7'eren frem for at spille den, eller giver det netop den spænding, der gør, at man får lyst til at høre mere?

Eller i takt 4, hvor Kim gør brug af en henkastet sus4-akkord som eneste kolorit. Kim havde ikke en bevidst, analytisk tilgang til musikteorien. Han havde bare en udsøgt fornemmelse for, hvad der var væsentligt for sangen.

Fra udgivelsen af *Værsgo*-albummet i 1973 var Kim i perioder på landevejen med fritidsorkesteret Starfuckers (Sylvesters Jukebox). Ole Frø, også kaldet "Bossen", Thomas Grue, Stig Møller og Kim Larsen var den faste kerne. Dertil var der igennem årene tilknyttet forskellige "løsarbejdere" på bas og tromme.

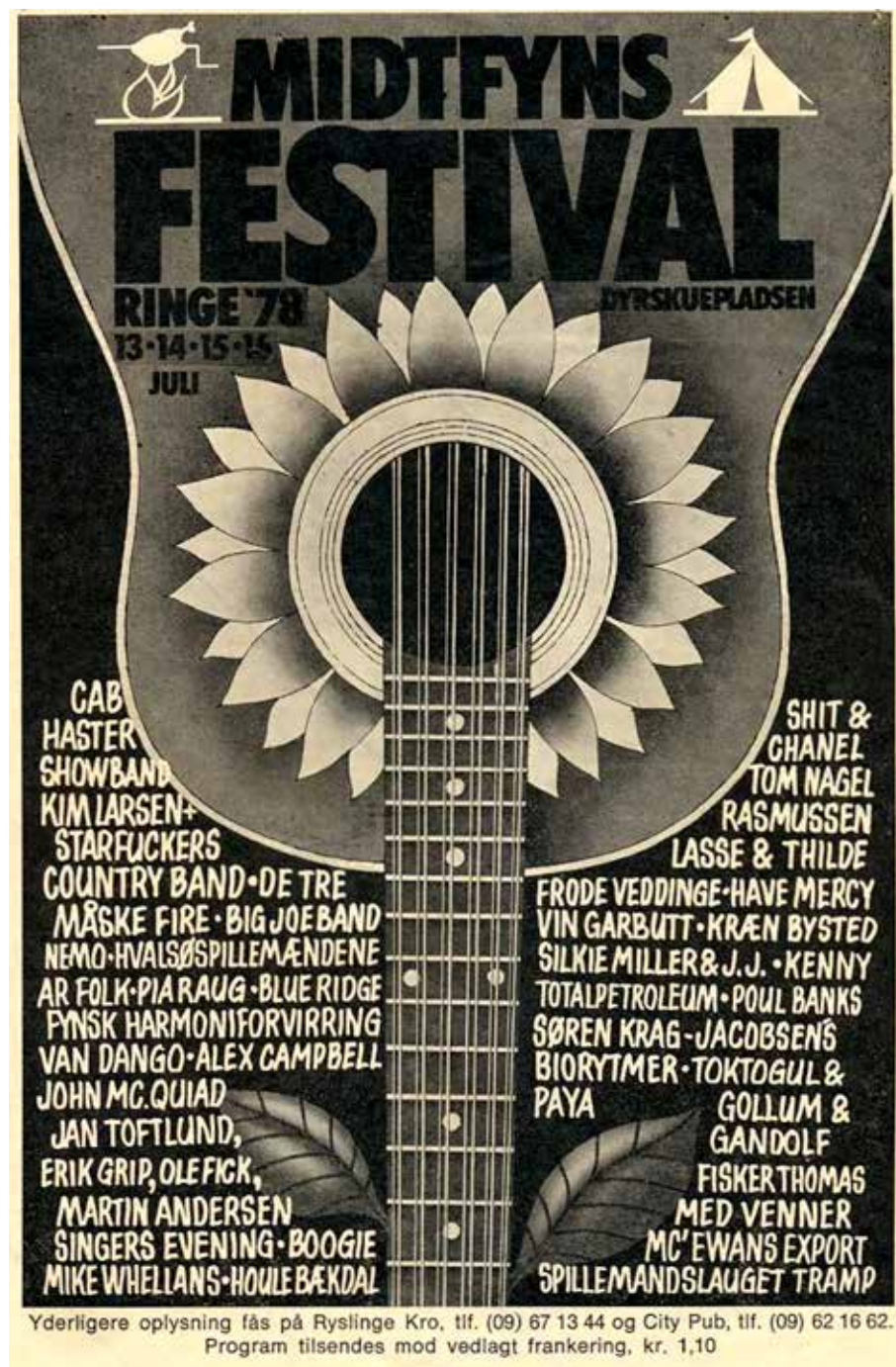
I april/maj måned 1978 tog Starfuckers-orkesteret, nu bestående af Lei Aloha Moe, Lupe Moe, Jesper Agerschou, Klaus Agerschou, Ole Madsen og Henning Pold, alle medlemmer af Skunk Funk, og Kim Larsen, Thomas Grue og Ole "Frø" på landevejen med vrøvle-engelsk-repertoiret. Jeg har aldrig siden spillet i et orkester med Kim, hvori der var 9 medlemmer. På trods af det fungerede dette sammenrend af forskellige musiske inspirationskilder utroligt godt. Hvad Kim end måtte have haft i tankerne omkring denne konstellation af musikere, i øvrigt sidste gang orkesteret Starfuckers blev brugt som bandnavn, kan jeg kun gisne om, men sikkert var det, at Kim havde ideer, der musisk gik i en anden retning end orkesteret Gasolin, hvor han var forsanger til hverdag.

Starfuckers i Saltlageret, 1978. Foto: Vagn Hansen

Gasolin opløses august 1978.

Plakat fra Midtfyns Festival, hvor Starfuckers var et af hovednavnene. Foto: Privat

Frank Steen Jensen, som var tourmanager for Gasolin, havde lavet 6-8 jobs til os. Ikke noget stort, dog spillede vi i Botanisk Have i Århus for omkring 5.000 mennesker. Publikum havde forventet at høre nogle af de kendte sange, men trods den store tilstrømning ønskede Kim ikke at spille "det gamle lort", så der blev sunget på vrøvlengelsk i en times tid. Det var ikke populært!

Videre til Silkeborg, hvor vi spillede for 12 betalende gæster ... hmm ...

Efter den optræden rejste vi tilbage til København.

Sensommeren 1978 mødtes vi igen. Holdet var Ole Madsen trommer, Klaus Agerschou keyboards, Ole Frø percussion, Thomas Grue guitar, Kim og jeg, guitar og bas.

Kim blev inviteret til at medvirke i Grand Prix 1979, hvilket vi gjorde med sangen "Ud i det blå". Ole Frø var sikker på 1.-pladsen, så han havde købt et partisanørklæde, nu hvor vi skulle til finalen i Jerusalem. Vi blev som bekendt nr. 3, og det var nok meget godt. Melodi Grand Prix blev aldrig vores boldgade.

Melodi Grand Prix 1979. Ole "Frø", Henning Pold, Klaus Agerschou, Kim, Ole Madsen og Thomas Grue. Foto: Karsten Vogel

Nils Henriksen i en rolig stund på Personnummer-turen i 1980. Foto: Klaus Agerschou

Rislund spiller en høj-oktan mundharpe, og på bas var det guitarist og producer Nils Henriksen. Og dernæst "Blip-båt", hvor Thor Backhausen spiller det fantastiske klaver, som trækker tråde tilbage til store pianister som Inger Christrup og Herman D. Koppel.

I Sweet Silence-studiet på Strandlodsvej, Amager, var indspilningerne til det kommende album, *Personnummer 231045-0637* i startfasen. Sangene bestod primært af det repertoire, vi var startet op på et år tidligere. Orkesteret havde fået tjek på arrangementerne, teksterne var på plads, og til at samle det hele havde vi den erfarne og stilsikre Nils Henriksen på diverse instrumenter og som producer.

Nils Henriksen. Denne fantastiske kapacitet ud i klanguniverset. Denne fantastiske guitarist. Nils havde siden midten af 70'erne produceret flere af Sebastians plader, og i 1978 var Nils producer på albummet *Før natten bli'r til dag* med Lone Kellermann og Rockbandet, hvor blandt andet hittet "Se Venedig og dø" er fra. Det var godt set af Kim, da han inviterede Nils til at producere *Personnummer*-albummet.

På dette helstøbte album vil jeg specielt fremhæve to skæringer. "Køb bananer", hvor Søren

Gennem alle årene blev Kim med mellemrum spurgt om økonomi. Det interesserede ham ikke stort.

Hans syn på penge var såre simpelt. Var der få penge efter et job (og sådan var det længe), delte man smulerne ligeligt, og skulle vi være så heldige, at der var overskud, ville det også komme alle til gode.

Midt inde i produktionen af *Personnummer*-albummet fik hvert bandmedlem valget mellem at modtage studiehyre, hvilket var x antal studietimer til engangsudbetaling, eller at være med på en royalty-deal ud fra antal solgte eksemplarer til senere afregning. Alle i orkesteret valgte den sidste model! Royalty rimer på loyalty, hvilket jeg skal hilse at sige var den altoverskyggende bevæggrund. Kim havde ingen penge efter opløsningen af Gasolin, og vi andre var ikke bedre stillet. At give sit hjerteblod for derefter at hæve en studiehyre ved kasse ét var ikke en mulighed, det kom aldrig på tale. Alle trak vi på samme hammel.

Personnummer-holdet holder frokostpause uden for Thisted i foråret 1980. Henning Pold, Nils Henriksen, Kim, Ole Madsen, Klaus Agerschou og Thomas Grue. Foto: Privat

Larsen på slap line i Tivolis Koncertsal i 1980. Foto: Torben C

Fra de første jobs med Kim, Thomas Grue og Ole "Frø", hvor vi som regel måtte lade økonomien bestemme menuen, når turen gik over Storebælt – skulle det være en ostemad, eller var der penge til en skipperlabskovs – var fællesskabet helt unikt. Jeg husker stadig turen i forsommeren 1978 med orkesteret Starfuckers, hvor vi efter at have spillet i Silkeborg for 12 betalende gæster valgte at køre tilbage mod København. Stemningen var god, da vi ankom til værtshuset Fingerbøllet på Christianshavn, hvor vi delte overskuddet. Hver især fik vi 250 kroner for de fire dages job, og netop som pengene blev delt ud, kom en af de gamle christianshavnersprittere hen til vores bord: "Gir' du en bajer, Kim?" Kim, som stod med sine 250 kroner i hånden, vendte sig resolut om og gav manden en hundrede-kroneseddél. Hvilken konduite.

Fra venstre Nils Henriksen, Kim og Henning Pold, der spiller det funky nummer "Oles fjerner" i Tivolis Koncertsal 1980. Foto: Torben C

Der kom bedre tider, meget bedre tider, men med Kim som pejlemærke skulle ingen siden være i tvivl om, hvilken vej kompasnålen skulle vende.

Personnummer-albummet blev taget godt imod af publikum, og i foråret 1980 tog Klaus Agerschou, Ole Madsen, Thomas Grue, Nils Henriksen, Kim Larsen og jeg på en 4 ugers turné i Skandinavien.

Klaus Agerschou

*Denne fantastiske pianist med det absolutte gehør. Jeg lærte Klaus at kende i midten af 70'erne, hvor jeg for en kort stund var med i orkesteret Albuen. Hvad Klaus ikke har udrettet gennem årene som skattet pianør i alskens sammenhænge. Hans arrangementer og evnen til at "nagle" et nodebillede har ført ham vidt omkring. Og så skal man stå tidligt op for at slippe af sted med en spilleteknisk fejl. Lyt til Klaus' fabelagtige pianospil på melodien "Moderne tider" fra *Personnummer*-albummet. Hvilken indlevelse. Eller de små, men yderst vigtige "hvallyde" på introen til "Papirklip" fra *Midt om natten*-albummet. Eller hvad med 682A, "Kringesat af fjender", ... tempo 158, fra *Personnummer*-albummet!*

Foto: Privat

Allerede under indspilningerne til albummet 231045-0637 fortalte Kim om planerne om at forsøge lykken i USA. Det meste af 1978-1979 gik med at få en vis økonomi op at stå. Ud over Starfuckers-jobbene hen over året 1978 havde Kim og Thomas Grue haft, hvad de selv kaldte for en "blokvognstur". Adskillige jobs havde de haft med blandt andet en afstikker til Færøerne. Da de kom tilbage til København, havde Kim fået brev fra skattevæsenet, hvor de penge, der var indtjent igennem det sidste halve år, og som han troskyldigt havde haft stående i banken, nu var opkrævet af den danske stat. Skattegæld tilbage fra Gasolin-tiden!

Det var derfor ikke uden betydning, at *Personnummer*-albummet blev den storsællert, det blev. Fundamentet for "Rejsen til Amerika" var lagt.

På daudi i provinsen ...

1978 spillede Thomas Grue og Kim nogle jobs som duo. En aften gik de på danserestaurant, hvor Kim ret hurtigt bød en dame op til dans. Da de havde danset tæt et stykke tid, skulle Kim på toilettet. Lidt efter, da han kom tilbage, så han, at Thomas nu "jængede" rundt med den selv samme dame. Det lykkedes Kim at komme tæt nok på Thomas, til at han kunne hviske: "Jeg så hende først", hvorpå det kom fra den djærve lollik: "Forla' aldrig anskudt vildt" ... herefter dansede Thomas lystigt videre.

Vel tilbage i København i sommeren 1980 modtog orkesteret en platinplade for 100.000 solgte eksemplarer. Og så rejste Kim og familien til USA.

Platinpladeoverrækkelse til Personnummer-orkesteret i maj 1980. Fra venstre Kim, Thomas Grue, Henning Pold, Ole Madsen, Klaus Agerschou og Nils Henriksen. Foto: Ukendt

OM FOREFATTEREN

Henning Pold er født i 1951 i København. Han fik sin første elektriske bas som 12-årig, og efter små trip på stedet de første år fik han sin egentlige debut i 1967-1968, hvor han med et par skolekammerater blev nummer tre i Danmarksmesterskabet i Beat-musik.

I 1970'erne fungerede han som sanger og bassist i forskellige rocksammenhænge, og fra 1975 blev han elev hos koncertmester ved Danmarks Radios Symfoniorkester Helge Ploug Christensen. Det følgende år blev han optaget på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium med kontrabas som hovedinstrument.

I marts 1978 startede Henning Pold samarbejdet med sangeren Kim Larsen.

Henning Pold, 2019. Foto: Privat

Henning Pold over Carl Nielsen, Sinfonia Espansiva, 1977. Foto: Privat

Det store K – Kim Larsen
En musikalsk rejse gennem tre årtier
Af Henning Pold

© 2019 Muusmann Forlag, København
Omslag og design: Muusmann Forlag

Trykt hos Clemensstrykkeriet
1. udgave, 1. oplag, 2019
ISBN: 978-87-93679-99-3

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner, der har indgået aftale med COPY-DAN, og kun inden for de i aftalen nævnte rammer. Det er tilladt at citere med kildeangivelse i anmeldelser.

Muusmann Forlag
Bredgade 4
1260 København K
Tlf. 33 16 16 72
www.muusmann-forlag.dk

En musikalsk rejse gennem tre årtier

Hvem spillede egentlig Kims rytmeguitar på live-optagelsen til *Kim i cirkus*?

Hvad gik galt, da Kim blev sendt til tælling i sommeren 1984?

Var det nødvendigt at råbe den halve Opera-café op i Stockholm, da Björn Ulvaeus og Benny Andersson havde fundet tid til lidt kollegialt samvær?

Hvordan var det for orkesteret Kim Larsen og Bellami at optræde for tusindvis af mennesker dag efter dag, år efter år ...?

Og var det en naturlig konsekvens af flere års turbulens, da Kim rejste fra København i 1994?

Det store K er bassist Henning Polds personlige skildring af sit musikalske liv med Kim Larsen fra 1978-1995. Med anekdoter fra en svunden tid, historier om svære beslutninger og store begivenheder samt beskrivelser af tilblivelsen af nogle af danmarkshistoriens mest solgte album, analyser af visse sange og meget mere.

Bogens omfattende billedmateriale er for en stor dels vedkommende aldrig tidligere publiceret.

